

NR 81/2015

**POLACY WOBEC PROBLEMU
UCHODŹSTWA**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Dwudziestego czerwca obchodzony będzie Światowy Dzień Uchodźcy. Jak podaje Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)¹, z powodu wojen w Syrii i Iraku oraz innych mniejszych konfliktów kraje uprzemysłowione odnotowały najwyższą od 22 lat liczbę wniosków o przyznanie statusu uchodźcy. Wielu imigrantów (składających później wnioski o status uchodźcy) przybywa nielegalnie, głównie do krajów południowej Europy. W ostatnich miesiącach Unia Europejska postanowiła podjąć skoordynowane działania mające na celu rozlokowanie napływających uchodźców we wszystkich państwach członkowskich. Komisja Europejska proponuje, by Polska przyjęła ponad 2500 uchodźców przybyłych do Europy. W maju, w związku z pojawieniem się tej kwestii w debacie publicznej, zapytaliśmy Polaków o stosunek do uchodźców².

STOSUNEK DO UCHODźCÓW POLITYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁYCH

O poglądy dotyczące przyjmowania przez Polskę uchodźców politycznych pytaliśmy po raz pierwszy w 2004 roku. Jednak mimo upływu ponad dziesięciu lat stosunek Polaków do tej kwestii prawie się nie zmienił. Nadal trzy czwarte badanych (obecnie 76%) uważa, że Polska powinna udzielać schronienia osobom prześladowanym w swoich krajach za przekonania i działalność polityczną. Zmniejszył się jednak odsetek ankietowanych popierających nie tylko doraźną pomoc uchodźcom, ale także pozytywnie nastawionych do ich osiedlania się w Polsce (z 27% w roku 2004 do 22% obecnie). Wzrósł natomiast odsetek badanych uważających, że uchodźcom powinno się udzielać azylu do czasu, kiedy będą mogli wrócić do swojego kraju (z 48% do 54%). Mniej więcej co siódmy ankietowany (15%) sprzeciwia się przyjmowaniu uchodźców politycznych.

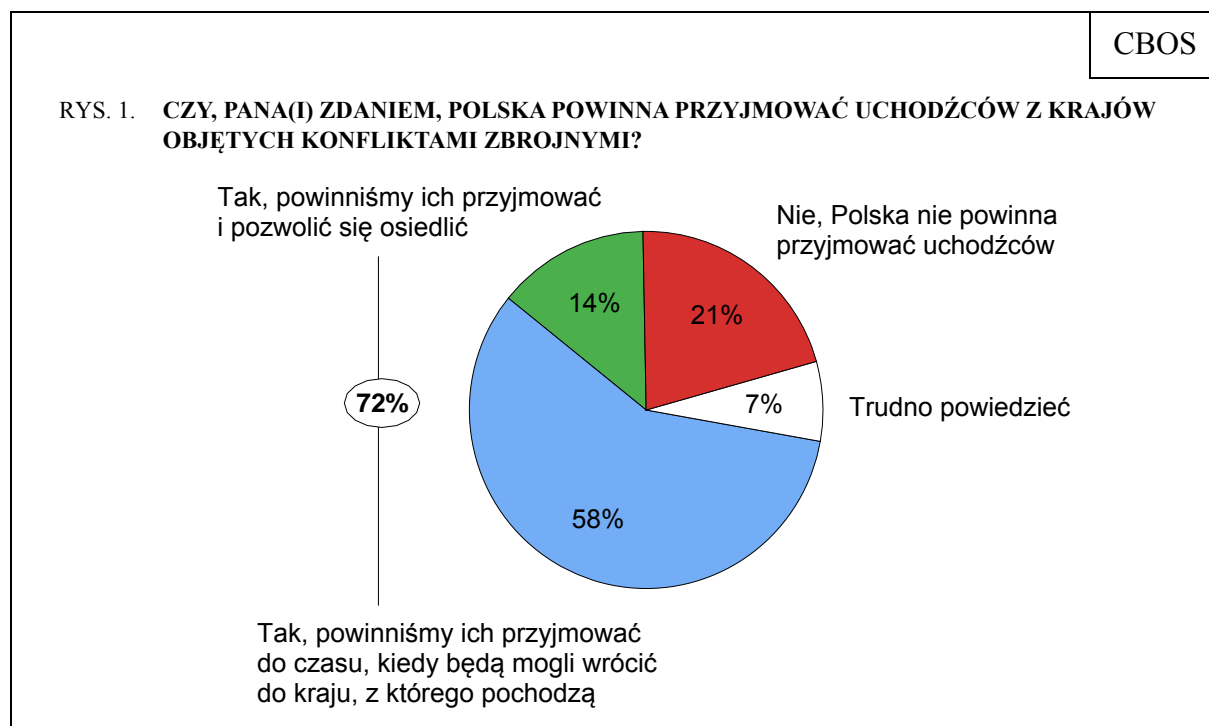
¹ UNHCR (2015) Asylum trends 2014, dostępne: <http://www.unhcr.org/asylumtrends2014/index.html>

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (300) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 14–20 maja 2015 roku na liczącej 1048 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, obcokrajowcy prześladowani w swoim kraju za przekonania i działalność polityczną powinni mieć prawo mieszkać w Polsce?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	2004		2015	
	w procentach			
Tak, powinni mieć prawo przyjechać i się osiedlić	27	75	22	76
Tak, powinni mieć prawo przebywać w Polsce do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	48		54	
Nie	14		15	
Trudno powiedzieć	11		9	

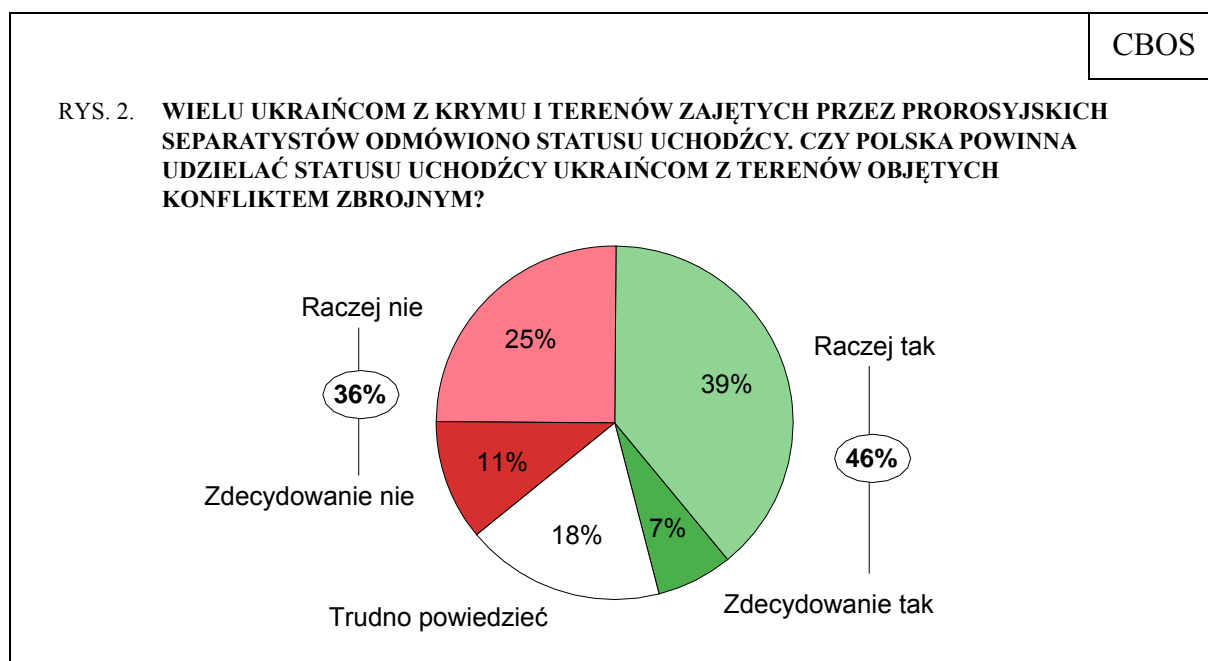
Badani w większości też akceptują pomoc uchodźcom uciekającym z obszarów objętych konfliktami zbrojnymi. W tym przypadku niemal trzy czwarte ankietowanych (72%) opowiada się za udzielaniem im pomocy, tyle że jedynie co siódmy (14%) zgadza się na ich osiedlanie się w Polsce.

Stosunek do uchodźców jest zależny od poziomu wykształcenia i oceny własnej sytuacji materialnej. Im niższe wykształcenie i gorsze warunki materialne, tym częściej badani wyrażają sprzeciw wobec udzielania pomocy uchodźcom zarówno politycznym, jak i pozostałym. Ponadto negatywny stosunek do uchodźców politycznych częściej niż inni deklarują najstarsi respondenci (zob. tabele aneksowe).

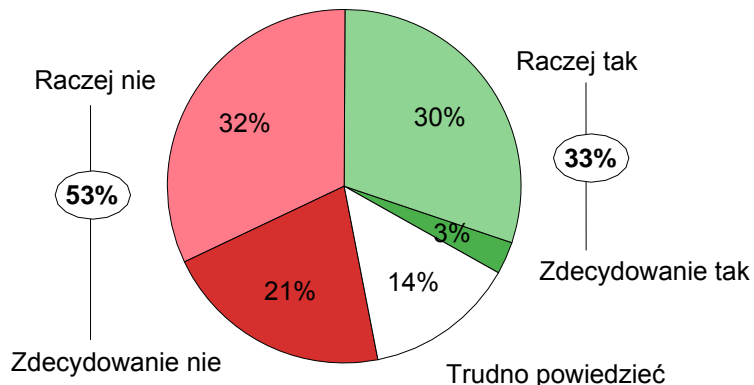
POLACY WOBEC PROBLEMU UCHODŹSTWA

W przeważającej mierze pozytywny stosunek do udzielania pomocy uchodźcom może być jednak w przypadku znacznej liczby badanych czysto deklaracyjny, gdyż odnosząc się do konkretnych sytuacji, w których Polska miałaby włączyć się w międzynarodową pomoc cudzoziemcom, znacznie rzadziej akceptują tego typu zaangażowanie. Prawie połowa respondentów (46%) opowiada się za przyznawaniem statusu uchodźcy Ukraincom z terenów zajętych przez prorosyjskich separatystów, starającym się o taką pomoc w Polsce. Więcej niż jedna trzecia (36%) jest jednak przeciwna przyznawaniu statusu uchodźcy Ukraincom z obszarów objętych konfliktem zbrojnym.

Jeszcze mniej przychylnie respondenci nastawieni są do propozycji przyjęcia przez Polskę części uchodźców napływających do południowej Europy. Co trzeci (33%) uważa, że powinniśmy czuć się zobowiązani do dzielenia się w ramach UE ciężarami związanymi z napływem uchodźców do Europy. Jednak większość (53%) jest przeciwna udzieleniu schronienia w Polsce uchodźcom z Bliskiego Wschodu i Afryki. Trzeba zaznaczyć, że badanie przeprowadzone było przed ogłoszeniem propozycji, by Polska przyjęła ponad dwa i pół tysiąca uchodźców przybyłych do UE, ale już po sugestjach Komisji Europejskiej, by nasz kraj przyjął około tysiąca uchodźców, czyli po pierwszych informacjach o pracach nad takim rozwiązaniem. Co ciekawe, cechy społeczno-demograficzne w niewielkim stopniu różnicują stosunek do tej propozycji (zob. tabele aneksowe).

RYS. 3. DO EUROPY PRZYBYWA WIELU UCHODźCÓW Z PAŃSTW BLISKIEGO WSCHODU I AFRYKI. PRZYBYWAJĄ GŁÓWNIEM DO WŁOCH, KTÓRE NIE SĄ W STANIE PORADZIĆ SOBIE Z TAKĄ LICZBĄ UCHODźCÓW. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA PRZYJĄĆ CZĘŚĆ UCHODźCÓW PRZYBYWAJĄCYCH DO EUROPY?

Ponad połowa badanych przeciwnych przyznawaniu statusu uchodźcy Ukraińcom z terenów zajętych przez prorosyjskich separatystów (54%) sądzi, że Polska generalnie powinna udzielać schronienia osobom uciekającym z krajów objętych konfliktami zbrojnymi. Być może ankietowani inaczej interpretują sytuację Ukraińców z tych terenów i – tak jak instytucje państwowe – uważają, że powinni oni szukać schronienia w innych częściach Ukrainy, ale rozbieżności te wskazują także na pewną deklaratywność przy wyrażaniu uogólnionego stosunku do uchodźców.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	Stosunek do przyznawania statusu uchodźcy Ukraińcom z terenów zajętych przez prorosyjskich separatystów	
	pozytywny	negatywny
	w procentach	
Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	23	5
Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	68	49
Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	6	42
Trudno powiedzieć	3	4

Generalnie stosunek Polaków do udzielania pomocy uchodźcom jest pozytywny. Sprzeciw wobec ich przyjmowania wyraża zdecydowana mniejszość. Jednak odnosząc się do konkretnych sytuacji, w których Polska miałaby przyznać status uchodźcy określonym grupom, badani częściej mają wątpliwości co do zasadności takiego postępowania. Bardziej przychylnie odnoszą się do przyznawania statusu uchodźcy Ukraińcom z terenów zajętych przez prorosyjskich separatystów niż do przyjęcia przez Polskę uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK